

De Schakel

Het verhaal van De Schakel is eigenlijk het vervolgverhaal van Door Oefening Volmaakt (D.O.V.) en Het Schouwspel. Hoewel de naam De Schakel pas in 1953 opduikt, berekent de vereniging zelf haar leeftijd vanaf de oprichting van Het Schouwspel in 1934. Aangezien Het Schouwspel rechtstreeks voortkwam uit D.O.V., zou zij zichzelf een nog langer verleden kunnen toedichten, dat zelfs teruggaat tot 1901.

Nol Verhagen

Dansen op de agenda

Wat was er gebeurd nadat in 1934 Het Schouwspel was gevormd? Het Schouwspel was nog nauw verbonden met de standsvereniging Sint-Joseph, zoals we in dit nummer kunnen lezen. Maar de macht van Sint-Joseph was tanende. Intussen was immers de Katholieke Arbeiders Beweging (KAB) opgericht, die zich meer op de verbetering van de financieel-economische positie van de katholieke arbeiders richtte dan op hun sociaal-culturele verheffing. Je ziet dan ook dat de verschillende culturele organisaties van de katholieken zich na de

Het dansen was niet bedoeld voor gehuwden.

Tweede Wereldoorlog geleidelijk losmaken van hun moederorganisatie, en ook van elkaar. Het Schouwspel begon op te treden tijdens feestavonden van de KAB en werd er zelfs een

onderafdeling van. En na gemengd toneelspelen kwam ook het dansen op de agenda. Tot ergernis van de geestelijkheid deden daar ook niet-katholieken aan mee. De geestelijk adviseur, die

als vaste bezoeker de bestuurs- en ledenvergaderingen bijwoonde, vond dat daar "drastische maatregelen" tegen moesten worden genomen. Het dansen was trouwens ook niet bedoeld voor gehuwden!

Repetitieruimte

Verder als De Schakel

De verbintenis met de KAB was uiteindelijk geen lang leven beschoren – de vereniging kreeg te weinig ruimte om haar eigen gang te gaan en kon slechts één keer per jaar optreden. Het gevolg was dat de toneelclub zich in 1953 eindelijk van al die banden onttreed en als De Schakel zelfstandig verder ging. Men ging in Concordia spelen, vaak voor uitverkochte zalen. Grote mannen (en topacteurs) uit de begintijd waren Tijmen Calis, die jarenlang voorzitter was, Jo van Loendersloot en André Out. Van Loendersloot stond al in 1903 bij D.O.V. op de planken en stond dan ook in de jaren vijftig bekend als 'opa van Loendersloot'. Ook Out was ten tijde van de oprichting

van De Schakel al een oudgediende met meer dan dertig dienstjaren op het toneel.

R.K. uit de naam

Halverwege de jaren vijftig werd er een jeugdgroep gevormd. Beide poten van de vereniging floreerden tot eind jaren zestig. Net als de andere amateurgezelschappen kampte De Schakel met huisvestingsproblemen, zowel voor de repetities als voor de uitvoeringen. Mede daardoor kwam de klad in de senioren-groep, die daardoor ook onvoldoende draagvlak kon bieden voor de jeugdgroep. Die laatste scheidde zich af van de vereniging en ging verder onder de naam Jeugdpodium. Maar de opening van 't Spant bood uitkomst. Vanaf 1969 begon De Schakel daar op te treden, inmiddels onder leiding van een vaste regisseur, L. Smitshuyzen, die later werd opgevolgd door zijn zoon A. Smitshuyzen. Ook het *bal na* kon weer in ere worden hersteld en men liet het R.K. uit de naam van de vereniging vervallen.

Verscheidenheid van expressievormen

Een nieuw dipje halverwege de jaren 90 kon worden gepareerd, mede doordat de vereni-

ging eindelijk kon beschikken over een eigen gebouw(tje) aan de Huizerweg, waar de club nog steeds resideert. Vandaag de dag is De Schakel een vitale club die een verscheidenheid van dramatische expressievormen beoefent, soms in Spant!, maar ook wel in het eigen clubhuis of 'op locatie'.

Reeuwijk-Bussum

In het themanummer over Smullen in Bussum vroeg auteur Jan-Willem Henfling zich af hoe de eerste Verkleij in 1914 vanuit zijn woonplaats Reeuwijk naar Bussum kon komen. In Reeuwijk was namelijk geen treinstation. Pieter Schut helpt hem in een reactie op ons vorige nummer een handje.

Het is erg onaannemelijk dat Verkleij, zoals Henfling oppert, naar Den Haag zou zijn gewandeld om daarvandaan de trein te nemen. Niet alleen omdat het 34 kilometer lopen is vanuit Reeuwijk, maar ook omdat hij de andere kant op moest: naar het Gooi. Veel waarschijnlijker is het dat Verkleij vanuit Reeuwijk naar Bodegraven ging (6 kilometer) en daar de trein naar Naarden-Bussum pakte. In Bodegraven was al sinds 1878 een station en het zal Verkleij niet zijn ontgaan dat daar in 1914, het jaar waarin hij naar Bussum verhuisde, een splinternieuw stationsgebouw werd geopend. Dat stationsgebouw staat er nog steeds, maar is nu in gebruik als horecacentrum Het Kookstation. Je kunt nog steeds met de trein van Bodegraven naar Naarden-Bussum. Wel in Utrecht overstappen.